

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 48/18

Λουξεμβούργο, 17 Απριλίου 2018

Απόφαση στην υπόθεση C-441/17
Επιτροπή κατά Πολωνίας (δάσος της Białowieża)

Οι δραστηριότητες δασικής διαχείρισεως στην περιοχή του δικτύου Natura 2000 Puszcz Białowiecka τις οποίες αποφάσισε η Πολωνία είναι αντίθετες προς το δίκαιο της Ένωσης

Πράγματι, η υλοποίηση των δραστηριοτήτων αυτών οδηγεί στον αφανισμό μέρους αυτής της περιοχής

Το 2007 η Επιτροπή ενέκρινε, σύμφωνα με την οδηγία περί οικοτόπων ¹, τον χαρακτηρισμό της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszcz Białowiecka, η οποία περιλαμβάνει ιδίως τις τρεις δασικές εκτάσεις της Białowieża, του Browsk και της Hajnówka, ως «τόπου κοινοτικής σημασίας» λόγω της παρουσίας φυσικών οικοτόπων και οικοτόπων ορισμένων ειδών ζώων και πτηνών, στην προστασία των οποίων δίδεται προτεραιότητα. Η περιοχή αυτή αποτελεί επίσης «ζώνη ειδικής προστασίας» των πτηνών, καθορισθείσα σύμφωνα με την οδηγία περί πτηνών ². Αυτή η περιοχή του δικτύου Natura 2000 Puszcz Białowiecka είναι ένα από τα καλύτερα διατηρημένα φυσικά δάση στην Ευρώπη και χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό γηραιών δένδρων, ιδίως αιωνόβιων, και νεκρών δένδρων.

Λόγω της συνεχούς εξαπλώσεως του βόστρυχου του χαρακτή ³, ο Πολωνός υπουργός Περιβάλλοντος ενέκρινε, το 2016, για την περίοδο μεταξύ 2012 και 2021, τον τριπλασιασμό σχεδόν της δασικής εκμεταλλεύσεως μόνο στην περιοχή της δασικής εκτάσεως της Białowieża καθώς και δραστηριότητες ενεργού δασικής διαχείρισεως, όπως δραστηριότητες εξυγιαντικής υλοτομίας, αναδασώσεως και ανανεώσεως, σε ζώνες όπου έως τότε δεν επιτρεπόταν καμία παρέμβαση. Εν συνεχεία, το 2017, ο γενικός διευθυντής της Δασικής Υπηρεσίας εξέδωσε, για τις τρεις δασικές εκτάσεις της Białowieża, του Browsk και της Hajnówka, την απόφαση αριθ. 51 «σχετικά με την κοπή των δένδρων που έχουν προσβληθεί από τον βόστρυχο τον χαρακτή και με την αποκομιδή των δένδρων που αποτελούν απειλή για τη δημόσια ασφάλεια και δημιουργούν κίνδυνο πυρκαγιάς, σε όλες τις ηλικιακές κατηγορίες των δασοσυστάδων των δασικών εκτάσεων (...)». Ως εκ τούτου, απομακρύνθηκαν τα ξηρά δένδρα και τα δένδρα που είχαν προσβληθεί από τον βόστρυχο τον χαρακτή σε αυτές τις τρεις δασικές εκτάσεις σε μια επιφάνεια 34 000 περίπου εκταρίων, ενώ η περιοχή του δικτύου Natura 2000 Puszcz Białowiecka εκτείνεται σε 63 147 εκτάρια.

Η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι οι πολωνικές αρχές παρέλειψαν να διασφαλίσουν ότι αυτές οι δραστηριότητες δασικής διαχείρισεως δεν θα έθιγαν την ακεραιότητα της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszcz Białowiecka, άσκησε στις 20 Ιουλίου 2017 προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου για να διαπιστωθεί ότι η Πολωνία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις οδηγίες περί οικοτόπων και περί πτηνών ⁴.

¹ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ 1992, L 206, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε εσχάτως με την οδηγία 2013/17/ΕΕ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 2013 (ΕΕ 2013, L 158, σ. 193).

² Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών (ΕΕ 2010, L 20, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2013/17.

³ Πρόκειται για είδος παρασιτικού κολεόπτερου που προσβάλλει κυρίως τις ερυθρελάτες.

⁴ Επιπλέον, η Επιτροπή ζήτησε από το Δικαστήριο να υποχρεώσει την Πολωνία, εν αναμονή της αποφάσεως του Δικαστηρίου επί της ουσίας της υποθέσεως, να παύσει, πλην περιπτώσεως απειλής για τη δημόσια ασφάλεια, τις δραστηριότητες ενεργού δασικής διαχείρισεως σε ορισμένους οικοτόπους και δασοσυστάδες, καθώς και την

Με τη σημερινή του απόφαση, **το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η Πολωνία παρέβη τις υποχρεώσεις** που υπέχει από τις οδηγίες αυτές.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς ότι η οδηγία περί οικοτόπων επιβάλλει στα κράτη μέλη σειρά ειδικών υποχρεώσεων και διαδικασιών με σκοπό τη διασφάλιση της διατηρήσεως ή, κατά περίπτωση, της επαναφοράς σε ικανοποιητική κατάσταση διατηρήσεως των φυσικών οικοτόπων και των άγριων ειδών χλωρίδας και πανίδας που έχουν ενδιαφέρον για την Ένωση, ώστε να επιτευχθεί ο γενικότερος σκοπός της ίδιας οδηγίας που είναι η διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος όσον αφορά τις προστατευόμενες δυνάμει των διατάξεων της περιοχές. Συγκεκριμένα, η έγκριση σχεδίου ή έργου επιτρέπεται μόνον υπό την προϋπόθεση ότι οι αρμόδιες αρχές έχουν διαμορφώσει, κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως που εγκρίνει την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου ή έργου, την πεποίθηση ότι αυτό δεν πρόκειται να έχει επιβλαβείς συνέπειες για την ακεραιότητα της σχετικής περιοχής. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι πολωνικές αρχές, καθόσον δεν διέθεταν όλα τα κρίσιμα στοιχεία για την εκτίμηση των επιπτώσεων των επίμαχων δραστηριοτήτων ενεργού δασικής διαχειρίσεως στην ακεραιότητα της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszcza Białowieska, δεν διενήργησαν, πριν από την έκδοση του παραρτήματος του 2016 και της αποφάσεως αριθ. 51, δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων αυτών και, ως εκ τούτου, παρέβησαν την υποχρέωση που υπέχουν από την οδηγία περί οικοτόπων. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει συναφώς ότι η εκτίμηση επιπτώσεων την οποία διενήργησαν οι πολωνικές αρχές το 2015⁵ δεν μπορούσε ως εκ του περιεχομένου της να άρει οποιαδήποτε επιστημονική αμφιβολία ως προς τις επιβλαβείς συνέπειες της αποφάσεως του 2016 για την περιοχή του δικτύου Natura 2000 Puszcza Białowieska.

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο εξετάζει αν οι επίμαχες δραστηριότητες ενεργού δασικής διαχειρίσεως είναι ικανές να έχουν επιβλαβείς συνέπειες στους προστατευόμενους οικοτόπους και είδη εντός της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszcza Białowieska και, ως εκ τούτου, αν είναι ικανές να θίξουν την ακεραιότητα της περιοχής αυτής. Διαπιστώνει συναφώς ότι οι αμφισβητούμενες αποφάσεις δεν περιλαμβάνουν περιορισμούς ως προς την ηλικία των δένδρων ή ως προς τις δασοσυστάδες που καλύπτονται από τις δραστηριότητες αυτές, αναλόγως ιδίως του οικοτόπου στον οποίο βρίσκονται. Εξάλλου, οι αποφάσεις αυτές επιτρέπουν την κοπή δένδρων για λόγους «δημόσιας ασφάλειας», χωρίς να παρέχουν οποιαδήποτε διευκρίνιση ως προς τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις υπό τις οποίες η κοπή αυτή είναι δυνατή για τέτοιους λόγους. Κατά το Δικαστήριο, από την επιχειρηματολογία που ανέπτυξε η Πολωνία δεν προκύπτει ότι οι επίμαχες δραστηριότητες ενεργού δασικής διαχειρίσεως μπορούν να δικαιολογηθούν από την ανάγκη ανασχέσεως της εξαπλώσεως του βόστρυχου του χαρακτήη.

Εξάλλου, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η υλοποίηση των επίμαχων δραστηριοτήτων ενεργού δασικής διαχειρίσεως οδηγεί στον αφανισμό μέρους της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszcza Białowieska. Επομένως, οι δραστηριότητες αυτές δεν είναι δυνατόν να χαρακτηριστούν ως μέτρα διασφαλίζοντα τη διατήρηση της εν λόγω περιοχής. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει στο πλαίσιο αυτό ότι ο βόστρυχος ο χαρακτήη ουδόλως έχει αναγνωριστεί από το σχέδιο διαχειρίσεως του 2015⁶ ως δυνητικός κίνδυνος για την ακεραιότητα της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Puszcza Białowieska, ενώ αντιθέτως ως τέτοιος δυνητικός κίνδυνος έχει αναγνωριστεί από το ως άνω σχέδιο ακριβώς η απομάκρυνση των αιωνόβιων ερυθρελατών και πεύκων που έχουν προσβληθεί από τον βόστρυχο τον χαρακτήη.

Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η απόφαση του 2016 και η απόφαση αριθ. 51 μπορούν να έχουν ως αναπόφευκτη συνέπεια τη θανάτωση καθώς και τη βλάβη ή την καταστροφή των τόπων

απομάκρυνση αιωνόβιων νεκρών ερυθρελατών και τις δραστηριότητες υλοτομίας στο πλαίσιο της εντατικοποίησεως της δασικής εκμεταλλεύσεως στην περιοχή Puszcza Białowieska. Η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικά να υποχρεωθεί η Πολωνία να καταβάλει χρηματική ποινή για την περίπτωση που δεν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που θα της επιβληθούν. Με διάταξη της 20ής Νοεμβρίου 2017, το Δικαστήριο δέχτηκε το αίτημα αυτό (βλ. [AT αριθ. 122/17](#)).

⁵ Πρόκειται για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων των σχεδιαζόμενων μέτρων την οποία διενήργησε η Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku (περιφερειακή διεύθυνση της δασικής υπηρεσίας του Białystok, Πολωνία) κατά τη διάρκεια του έτους 2015.

⁶ Στις 6 Νοεμβρίου 2015, ο Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku (περιφερειακός διευθυντής περιβαλλοντικής προστασίας του Białystok, Πολωνία) εξέδωσε το Plan zadań ochronnych (σχέδιο διαχειρίσεως), το οποίο εκθέτει τους στόχους διατηρήσεως και καθορίζει τα μέτρα διατηρήσεως για την περιοχή του δικτύου Natura 2000 Puszcza Białowieska σε σχέση με τις τρεις δασικές εκτάσεις της Białowieża, του Browsk και της Hajnówka.

αναπαραγωγής και των τόπων αναπαύσεως ορισμένων ειδών σαπροξυλικών κανθάρων που προστατεύονται από την οδηγία περί οικοτόπων ως είδη ενδιαφέροντος για την Ένωση που απαιτούν αυστηρή προστασία.

Όσον αφορά την οδηγία περί πτηνών, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η οδηγία αυτή επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να υιοθετήσουν τα αναγκαία μέτρα για να εγκαθιδρύσουν ένα γενικό καθεστώς προστασίας όλων των ειδών πτηνών που ζουν σε άγρια κατάσταση. Η οδηγία αυτή απαγορεύει, μεταξύ άλλων, την εκ προθέσεως καταστροφή ή βλάβη των φωλιών και των αυγών, την αφαίρεση των φωλιών καθώς και τη σκόπιμη παρενόχληση των πτηνών (ιδιαίτερα κατά την περίοδο αναπαραγωγής και εξαρτήσεως), εφόσον η διατάραξη αυτή έχει σημαντικές συνέπειες σε σχέση με τους σκοπούς της οδηγίας αυτής. Το Δικαστήριο επισημαίνει συναφώς ότι οι αμφισβητούμενες αποφάσεις, των οποίων η εφαρμογή θα είχε ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα τη βλάβη ή την καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής ή των τόπων αναπαύσεως των επίμαχων ειδών πτηνών, δεν προβλέπουν συγκεκριμένα και ειδικά μέτρα προστασίας που να καθιστούν δυνατή τόσο την εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής τους των τελούμενων με πρόθεση πράξεων κατά της ζωής και του οικοτόπου των πτηνών αυτών όσο και τη διασφάλιση της αποτελεσματικής τήρησεως των προαναφερόμενων απαγορεύσεων.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δέχεται την προσφυγή της Επιτροπής στο σύνολό της.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106